

שבת הוא דאתא [להתיר מילה בשבת בא הכתוב], ד"ביום" מלמד: ואפילו בשבת, כי היה לו לומר: "ובשמיני ימול בשר ערלתו", ונדע שביום השמיני ימול, שהרי נאמר למעלה "וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטמא. וביום השמיני ...", אלא להשמיענו בא הכתוב: אפילו בשבת ימול.<sup>(2)</sup>

תו מקשינן על רבי יוסי ברבי חנינא:

והרי מצות פריה ורבייה שנאמרה לבני נח, דכתיב במאמר הקב"ה לנח [בראשית ט ז]: "ואתם פרו ורבו" —

ונשנית מצוה זו בסניני, במאמר הקב"ה למשה [דברים ה כז]: "לך אמור להם [לבני ישראל] שובו לכם לאהליכם", כלומר לנשותיכם,<sup>(3)</sup> לפי שנצטוו ישראל במעמד הר סיני לפרוש מנשיהם שלשה ימים קודם

כאן שבה הגמרא לעיקר דברי רבי יוסי ברבי חנינא, שאמר: כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסניני, לזה ולזה נאמרה; ומקשינן עלה:

והרי מצות מילה שנאמרה לבני נח, דכתיב במאמר הקב"ה לאברהם [בראשית יז ט]: "ויאמר אלהים אל אברהם, ואתה את בריתי תשמור", ונשנית בסניני כמו שנאמר [ויקרא יב ג]: "וביום השמיני ימול בשר ערלתו" —

ומכל מקום לישראל נאמרה, ולא לבני נח, שאם לכולם נאמרה, למה לא נזכרה מצוה זו עם שבע מצוות בני נח!<sup>(4)</sup>

ומשנינן: החווא, מה ששנה הכתוב מילה לישראל לא כדי להשמיענו מצות מילה לישראל הוא ששנאו הכתוב, אלא למישרי

אך צריך ביאור: מאי סלקא דעתין להקשות, והרי זיל קרי בי רב הוא, שלא נצטוה במילה אלא אברהם וזרעו, וביותר, שלא תירצה כן הגמרא אלא באחד מתירווציה.

ולפי מה שהובא בהערה לעיל בעמוד א, לדקדק מלשון התוספות בפסחים כב א, דמצוה שנאמרה מתחילה לישראל ונשנית בסניני, מעכשיו אסורים בה אף בני נח, אם כן ניחא היטב קושיית הגמרא, אלא שצריך ביאור תירוץ הגמרא, וכל זה צריך תלמוד.

[ב. יש לעיין: והרי נתבאר בגמרא לעיל בעמוד א ד"קום עשה" לא חשיב, ומילה הלא קום ועשה היא! ? וכעין זה העירו בתוספות על קושיית הגמרא הבאה גבי פריה ורבייה].

2. נתבאר על פי ה"ד רמה".

3. כענין שנאמר "כי שלום אהלך".

מוחלין אפילו על דבר קל, ודרך העולם, שכל המדקדק מדקדקים עמו ואין מוחלין לו, אבל ישראל רחמנים הם ומוחלים על דבר קל; ויש לפרש: דגויים לאו בני מחילה נינהו, אשתכח דפחות משה פרוטה לגבייהו, ממונא הוי, ואסיר להו למשקליה, [וראה לשון רש"י].

1. א. כן פירש רש"י כאן ובהמשך הענין בד"ה ואיבעית אימא, וכן כתב ב"ד רמה"; ומבואר, שקושיית הגמרא היא כפשוטה: לפי רבי יוסי ברבי חנינא, היה לנו לומר שאף בני נח נצטוו בה.

והנה הגמרא באחד מתירווציה מיישבת: אי בעית אימא: מילה מעיקרא לאברהם הוא דקא מזהר ליה רחמנא "ואתה את בריתי תשמור, אתה וזרעך אחרך לדורותם, אתה וזרעך אין, איניש אחרנא, לא", והיינו, דכיון דמעיקרא לא נצטוה בה אלא אברהם, אין שייך לחייב את שאר בני נח.

ומקשינן עלה: **אי הכי** — כדקאמרת: מילה ופריה ורביה, כיון שנשנו כדי לחדש בהם איזה דבר, הרי הן בכלל מצוה שנאמרה ולא נשנית — **כל חדא וחדא משבע המצוות נמי נימא: משום מילתא איתני** [לא נשנית אלא משום דבר שנתחדש בה]; כלומר:

כל שבע מצוות שחזרו ונשנו בסיני, נאמר בכל כל אחת ואחת שהוצרכה לשנות משום איזה דבר שנתחש, כגון איסור עבודת כוכבים, נאמר: הוצרך הכתוב לחזור ולשנותה, כדי לפרש מיתה ועבודות האסורים בה, וכן גילוי עריות נשנית כדי לפרש עונשין, ונאמר, שאף כולן בכלל "לא נשנית", כי לשם חידוש דינים אלו שנה אותן הכתוב, וממילא לישראל נאסרו ולא לבני נח,<sup>(8)</sup> וכשם שאתה אומר במילה ובפריה ורביה, שהיות והוצרכו כדי לחדש, ממילא אינן בכלל מצוות שנאמרו ונשנו, ולישראל נאמרו ולא לבני נח.<sup>(9)</sup>

ומשנינן: **הכי קאמר: אזהרה מיהדר ומיתנא**

הדיבור בסיני,<sup>(4)</sup> ולבסוף נאמר להם "שובו לכם לאהליכם" — <sup>(5)</sup>

ומכל מקום **לישראל נאמרה מצות פריה ורביה, ולא לבני נח!** <sup>(6)</sup>

ומשנינן: **ההוא "שובו לכם לאהליכם", ל"כל דבר שנאסר במנין בית דין, צריך מנין אחר להתירו" הוא דאתא** [הוא בא ללמד]; כלומר:

לא נשנית מצוה זו בסיני, אלא מפני שאסר להם תשמיש שלשה ימים קודם מתן תורה, ולאחר שלשה ימים הוצרך להתיר להם; ואף על גב שממילא משמע שמותרים הם לאחר שלשה ימים, כי מתחילה לא אסר להם אלא שלשה ימים, והרי עברו —

השמיענו הכתוב, שכל דבר הנאסר במנין בית דין, אף על פי שקבעו זמן לדבר, צריך לימנות פעם אחרת להתירו כשעבר הזמן.<sup>(7)</sup>

4. ולשון ה"יד רמה" הוא: ואפילו הכי קיימא לך, דלישראל נאמרה ולא לבני נח.

7. נתבאר על פי רש"י; וראה מה שכתבו על זה התוספות.

8. נתבאר על פי רש"י; וראה מה שהאריך המהרש"א בדברים אלו של רש"י.

9. [יש לעיין: הרי אין הנידון דומה לראיה כלל, כי מה שאמר להם "לך אמור להם שובו לכם לאהליכם" לא ציווי היה זה, אלא היתר, [וכנראה בהדיא מלשון ה"יד רמה", שכתב בקושיית הגמרא "וקא סלקא דעתין דהאי "שובו לכם לאהליכם" לאזהרה הוא דאתא",

4. כמאמר הכתוב [שמות יט טו]: "היו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה".

5. נתבאר על פי ה"יד רמה", והוסיף: **וקא סלקא דעתין דהאי "שובו לכם לאהליכם", לאזהרה הוא בא.**

6. ביארו התוספות את פשיטות הגמרא שלא נצטוו בני נח על פריה ורביה, כי לכאורה אין להוכיח ממה שלא נמנית מצוה זו בין שבע המצוות, כי "קום עשה" היא, ואינו נחשב בין המצוות, כמבואר לעיל בעמוד א! ?  
ותירצו: דשב ואל תעשה נמי הוא, דמי שמצווה על פריה ורביה, מצווה שלא להשחית זרע.

יוסי ברבי חנינא אלא את המצוה הזו, ולעולם אף מצוות אלו בכלל "מצוה שנאמרה ולא נשנית", שלבני ישראל נאמרה ולא לבני נח.

ואיבעית אימא, לעולם מילה נשנתה בסיני לעיקר מצותה, ולא רק כדי לחדש מילה בשבת; ודקשיא לך: הרי אמר רבי יוסי ברבי חנינא "כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני, לזה ולזה נאמרה", ולמה לא נשנתה מצוה זו בין מצוות בני נח, לא תיקשי:

כי מילה, מעיקרא לאברהם וזרעו בלבד הוא דקמזהר ליה רחמנא [את אברהם וזרעו בלבד הזהירה התורה על המילה], וכמו שנאמר "ואתה את בריתי תשמור, אתה וזרעך אחריך לדורותם", ומשמע: "אתה וזרעך" אין, אכן מצווים אתם לשומרה, אבל איניש אחרינא [אדם אחר] לא; ומאחר שמתחילה לא נאמרה לבני נח, אף שנשנתה בסיני לא יתחייבו בה בני נח.

ומקשינן עלה: אלא מעתה שאתה אומר: לעולם מצוה זו נאמרה ונשנית היא, ומה שלא מתחייבים בה שאר בני נח הוא רק משום שלא נצטוו בה בתחילה; הרי אכתי תיקשי: (10)

מתחייבים בה בני ישמעאל; אך לפי התירוץ השני, שלעולם מצוה שנאמרה ונשנית היא, ומה שלא מתחייבים שאר בני נח, הוא רק משום שמעיקרא לא נצטוו בה, אם כן לא יתיישב בזה, למה בני ישמעאל שנתחייבו בה מתחילה אינם חייבים בה משום "כל מצוה שנאמרה ונשנית לזה ולזה נאמרה"; ובזה מתבאר לשון "אלא מעתה", שלפי פשוטו הוא קשה; וראה "שאגת אריה" סימן מט ד"ה תשובה.

בה למה לי [למה הוצרך הכתוב לשנות את האזהרה בכל המצוות] אם לא כדי לומר שלזה ולזה נאמרה.

כלומר: אין שאר המצוות דומות למילה ופריה ורביה, שבאלו הוצרך הכתוב לומר את כל מה ששנה בסיני, ולכן אינה נקראת מצוה שנאמרה ונשנית; אבל בשאר המצוות, היה יכול הכתוב לחדש רק את הדינים שנתחדשו, ואת עיקר האזהרה לא היה צריך לשנות, וכיון ששנה הכתוב אף את האזהרה, הרי זו מצוה שנאמרה ונשנית.

ואכתי מקשינן עלה, מהא דאמר רבי יוסי ברבי חנינא: ואין לנו — מצוה שנאמרה ולא נשנית — אלא גיד הנשה ואליבא דרבי יהודה; והרי:

הני מצוות — מילה פריה ורביה — נמי לא איתני [אף אלו לא נשנו], כלומר: אף מצוות אלו בכלל מצוה שנאמרה ולא נשנית הן, מכיון שהוצרך לשנותם!?

ומשנינן: הני מצוות איתני לשום מילתא בעלמא [נשנו, אלא שנשנו לשם איזה צורך], ואילו הא — מצות גיד הנשה — לא איתני כלל [לא נשנית כלל], ולכן לא הזכיר רבי

ומזה משמע דלמסקנת הגמרא אינו כן; ובשוב הגמרא כתב "ההיא כי איתני בסיני, לאו לאזהרה הוא, אלא להתיר להן את הדבר", ואם כן ודאי שאין זו מצוה שנאמרה ונשנית! ומיהו ממילה נשנתה לחדש היתר בשבת, שפיר מקשה הגמרא.

10. כלומר: הניחא לתירוץ ראשון שאין זו כלל מצוה שנאמרה ונשנית, ניחא מה שאין

מתקיף לה רבי אושעיא:

אלא מעתה שאתה אומר: מתחילה לא נצטוה במילה אלא יצחק וזרעו בלבד, בני קטורה לא לחייבו, כלומר: וכי ששת בני אברהם שהיה לו מקטורה, לא נתחייבו אז במילה, ולא מל אברהם את כל זרעו — אתמהה?!?

ומשנינן: האמר רבי יוסי בר אבין, ואיתימא רבי יוסי בר חנינא:

אמר הכתוב במצות מילה שנאמרה לאברהם: "את בריתי הפר" לרבות ששת בני קטורה עצמם, לחייב על מילתם, ואכן מל אברהם את כל זרעו; ומכל מקום היום אין חייבים בה אלא ישראל, כי אף בני אברהם מקטורה לא נתחייבו אלא הם לבדם ולא זרעם.<sup>(12)</sup>

אמר רב יהודה אמר רב: אדם הראשון — לא הותר לו בשר לאכילה<sup>(1)</sup>.

בני ישמעאל שהם בכלל "אתה וזרעך" ונתחייבו בה בתחילה, לחייבו היום במצוה זו, כי מאחר שנאמרה אף להם בתחילה, ונשנתה בסיני לישראל, הרי "לזה ולזה נאמרה", דהיינו: למי שנצטוה בתחילה ולישראל, ויתחייבו בני ישמעאל במצות מילה?!<sup>(11)</sup>

ומשנינן: אף הם לא נצטוו בה בתחילה, שהרי אמר הכתוב "כי ביצחק יקרא לך זרע", ואם כן אין בכלל "אתה וזרעך" אלא בני יצחק בלבד, ולא בני ישמעאל.

ואכתי מקשינן: בני עשו שהם בכלל "אתה וזרעך" שהרי בני יצחק זרע אברהם הם, לחייבו היום במצות מילה, כי לא נעתקה המצוה מהם, שהרי "לזה ולזה נאמרה"?!?

ומשנינן: אמר כתוב: "כי ביצחק יקרא לך זרע", ומשמע: ולא כל [בני] יצחק, להוציא את בני עשו, שלא נתחייבו בה מתחילה.

חייב בהם; ולא מחזור, שהרי לכל הפחות היה אברהם מצווה בהן כדין ילידי בית; ועוד, שאם אין המצוה אלא לאברהם בלבד, ודאי שאינו החיוב כרת עליהם, ואם כן האיך אמרו "ונכרתה הנפש ההיא מעמיה" את בריתי הפר" לרבות בני קטורה?!?

ועל כרחך צריכים אנו לומר, שבני קטורה כולן נתחייבו במילה וכל יוצאי ירכיהם, מפני שנולדו לאחר שנצטוה אברהם במילה, שאף על פי שעשו לא נצטוה היינו משום דמיעטיה קרא, כדכתיב כי ביצחק יקרא לך זרע, ולא כל יצחק, וכן פסק הרמב"ם ז"ל בפרק ט מהלכות מלכים.

1. בטעם הענין עיין במפרשי התורה באורך. מהרש"א.

11. [יש לעיין: שמא אכן חייבים הם, שהרי לעיל פירש רש"י את קושיית הגמרא, שמכח מה שלא נמנית מצוה זו בין מצוות בני נח הוא דמקשינן, ואם כן אכתי יש לומר שבני ישמעאל אכן חייבים, ולא נמנית מצוה זו עם שבע מצוות בני נח, כיון שלא כולם חייבים בה?!].

12. נתבאר על פי רש"י; אך דעת הרמב"ם [מלכים י ח] היא, שבני קטורה חייבים במילה עד היום הזה; וב"שאגת אריה" סימן מט, האריך בביאור סוגייתנו לדעת הרמב"ם, כי פשטות הסוגיא נראית כשיטת רש"י.

וב"חדושי הר"ן" כתב, אלא מעתה בני קטורה לא לחייבי: רש"י ז"ל מפרש, אותן בנים שילדה קטורה לאברהם בלבד שהיה אברהם

"אך בשר בנפשו לא תאכלו". דהיינו, בעוד שהנפש בו, לא תאכלו את בשרו.

ודורשין מיתור המקרא, שדווקא מי שדמו חלוק מבשרו [שאינן הדם חלק מהבשר, אלא יש לו שם בפני עצמו], שדמו נקרא נפש, ובשרו — בשר, אסור באבר מן החי.

**יצאו שרצים, שאין דמם חלוק מבשרם,** שאין דמם קרוי דם. שכשהזוהרו ישראל על איסור אכילת דם, לא הזוהרו על דם שרצים. ואסור לאכול את דמם רק משום אכילת בשר שרץ<sup>(2)</sup>.

**מיתבי:** הרי נאמר כבר לאדם הראשון: "ורדו בדגת הים", מאי לאו, האם אין הכוונה, שהותרו לו דגי הים לאכילה? הרי שהותרה לו אכילת בשר!

ודחינן: לא. הותרו לו דגי הים להשתמש בהם למלאכה.

ותמהינן: ודגים — בני מלאכה נינהו? וכי לאיזו מלאכה אפשר להסתייע בדגים?!

ומבארין: אין. אכן כך, אפשר לעשות מלאכה בעזרת דגים, וכפי שמוכח מדבריו של רחבה.

**דבעי רחבה:** אם הנהיג אדם בעיזא ושיבוטא, שקשר קרון לדג שיבוטא ביס, ולעז שמהלכת על שפת הים, והנהיגם יחד להוליך את הקרון — מאי? האם לוקה משום מנהיג בכלאיים או לא.

על כל פנים, מוכח שאפשר להשתמש בדג

דכתיב: "ויאמר אלקים הנה נתתי לכם את כל עשב וגו' לכם יהיה לאכלה ולכל חית הארץ וגו' את כל ירק עשב".

משמע, שכך אמר הכתוב: המאכל שניתן לכם [כל ירק עשב, ופרי העץ] — ניתן אף לכל חית הארץ. ולא חית הארץ ניתנה לכם לאכלה.

**וכשבאו בני נח — התיר להם הקדוש ברוך הוא לאכול בשר. שנאמר: "כירק עשב נתתי לכם את כל".** משמע, כשם שנתתי לאדם מתחילה לאכול ירק עשב, כך נתתי לו עתה רשות לאכול את כל, אף בהמה וחיה.

**יכול [שמא] לא יהא איסור אבר מן החי נוהג בו?**

**תלמוד לומר: "אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו".** דהיינו, אל תאכל בשר שעדיין נפשו בו.

**יכול אף לשרצים יהא איסור אבר מן החי?**

**תלמוד לומר: "אך בשר בנפשו וגו'".** "אך" — לשון מיעוט הוא. והיינו שנתמעטו שרצים מאיסור אבר מן החי.

**ומאי תלמודא?** כלומר, אמנם לשון "אך" בא למעט. אבל, מנין לנו שדווקא שרצים נתמעטו, אולי בהמה וחיה נתמעטו מאיסור אבר מן החי?

**אמר רב הונא:** כתוב במקרא דלעיל: "אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו". והמילה "דמו" — יתירה היא, שהרי היה אפשר לכתוב:

2. כפי שמצינו במסכת כריתות [כא ב]: "דם שרצים, התרו בו משום שרץ — לוקה. משום דם — אינו לוקה".

למלאכה.

**תא שמע** ממה שנאמר בהמשך המקרא דלעיל: **"ובכל חיה הרמשת על הארץ"**. ואם אין הכוונה לענין אכילה, איזה שימוש יכולה חיה לעשות לאדם?

ודחינן: **ההוא**, מה שאמר הקדוש ברוך הוא לאדם שירדה בכל החיה שעל הארץ, **לאתווי נחש הוא דאתא** [להביא את הנחש בא הכתוב], שימש את האדם.

ודחינן: **לא**, הותר לו עוף השמים **למלאכה**.

ותמהינן: **ועופות** — **בני מלאכה נינהו?** לאיזו מלאכה אפשר להסתייע בעופות?

**דתניא**, רבי שמעון בן מנסיא אומר: **הבל על שמש גדול<sup>(3)</sup>**, שהיה יכול לשמשו, **שאבד מן העולם בגלל החטא**.

ומבארין: **אין**, אכן אפשר. **כדבעי רבה בר רב הונא** לענין איסור "לא תחסום שור בדישו": אם דש אדם את תבואתו באווזין ותרגולין, לשיטת רבי יוסי ברבי יהודה, שסובר שאין הדש אוכל, אלא אם כן עושה מלאכה בידיו וברגליו [דהיינו, כמו שור, שדש בארבע רגליו] **מאי?** האם אף הם אוכלים מהדש, או לא?

**שאלמלא נתקלל נחש** שילך על גחונו, כל אחד ואחד מישראל היו מזדמנין לו שני נחשים טובים, אחד משגרו לצד צפון, ואחד משגרו לצד דרום, להביא לו סנדלבונים טובים [מין אבנים טובות], **ואבנים טובות ומרגליות**.

וצדדי הספק:

**ולא עוד**, אלא שמפשילין רצועה תחת זנבו של הנחש, **ומוציא בה עפר לגנתו ולחורבתו של האדם**.

האם צריך בדווקא שיעשה בידיו וברגליו, והיות ולאווזין ותרגולים יש רק רגלים, אינו עובר עליהם משום "לא תחסום",

אלא שנתקלל הנחש שילך על גחונו, ושוב אינו יכול לשמש את האדם.

או שאין הכוונה שצריך שיעשה בדווקא ידים וברגלים, אלא שצריך שיעבוד בכל כחו. והרי כל כוחם של האווזים והתרגולים לדישה הוא ברגליהם, ואם כן, עובר משום "לא תחסום".

**מיתיבי**: היה רבי יהודה בן תימא אומר: **אדם הראשון מיסב בגן עדן היה**, והיו **מלאכי השרת צולין לו בשר**, ומסננין לו יין. **הציץ בו נחש וראה בכבודו, ונתקנא בו**.

על כל פנים, מצינו שיש אפשרות לעשות מלאכה בעופות.

הרי שאכל אדם הראשון בשר!

3. היה ממוצע בין האדם ובעלי החיים. שמצינו בו כח הדיבור, והיה ערום מכל החיות. עיי"ש.

3. כתב מהרש"א, דאמנם כל הנבראים נבראו לתכלית האדם ולשמשו. אבל הנחש מצד בריאתו הוא השמש המובחר שבכולם, כי הוא

אף שהבשר בדמות חמור — מותר?

אמר ליה: יארוד נאלא [תנין שוטה]! (5) הא אמרי ליה [הרי אמרו לן]: אין דבר טמא יורד מן השמים! ואם כן, אחד משני הדברים: או שלעולם לא תרד מן השמים דמות חמור וכיוצא בזה, שהרי דבר טמא הוא. או שאף אם ירד דבר כזה, טהור הוא.

שנינו בכרייתא לעיל [נו א], גבי שבע מצות בני נח: רבי שמעון אומר: אף על הכישוף נצטוו.

מאי טעמיה דרבי שמעון?

דכתיב: "מכשפה לא תחיה", וכתוב בפסוק ט-א שאחריו: "כל שכב עם בהמה מות יומת".

וכך דורשים מסמיכות העניינים:

כל שישנו בכלל "כל שכב עם בהמה" — ישנו בכלל "מכשפה לא תחיה". והיות ובן נח ישנו בכלל איסור שכיבה עם בהמה, ישנו אף בכלל איסור כישוף.

עוד שנינו באותה ברייתא: רבי אלעזר אומר: אף על הכלאים נצטוו.

מנא הני מילי?

אמר שמואל: דכשהזירה התורה "בהמתך לא תרביע כלאים וכו'", פתח ואמר קרא: "את חקתי תשמרו", לשון שלא נקט במקומות אחרים. משמע, אזהרות אלו

ומתרינין: באמת לא הותר לאדם הראשון לאכול בשר בהמה וחיה. והתם, מה שמצינו שאכל בשר בגן עדן, היינו בבשר היורד מן השמים.

ותמהינן: מי איכא בשר היורד מן השמים?

ואמרינן: אין. אכן כך. כי הא [כפי שמצינו] דרבי שמעון בן חלפתא הוה קאזיל באורחא [היה מהלך בדרך]. פגעו בו הנך אריותא דהוו קא נהמי לאפיה [פגשו בו אריות, שהיו נוהמים כלפיו, שרצו לאכלו].

אמר: "הכפירים שאגים לטרף" (4).

נחיתו ליה תרתי אטמתא [ירדו לו מן השמים שתי ירכות של בשר]. חדא, ירך אחת, אכלוה האריות. וחדא שבקוה [ואחת הניחו, ולא אכלוה].

איתיה [נטל רבי שמעון בן חלפתא את אותה ירך], ואתא לבי מדרשא [ובא עמה לבית המדרש].

בעי עלה [שאל רבי שמעון את בני בית המדרש על אותה ירך]: דבר טמא הוא זה, או דבר טהור?

אמרו ליה: אין דבר טמא יורד מן השמים.

בעי מיניה רבי זירא מרבי אבהו: ירדה לו דמות חמור מן השמים, מהו? האם נאמר שזה ודאי דבר טמא — ואסור, או שמא, לעולם אין דבר טמא יורד מן השמים, ולכן,

4. עיי' במהרש"א מה שביאר בזה.

5. כתב רש"י, שהוא מין עוף, והוא שוטה ובוכה ומספיד תמיד.

ובגליון הש"ס ציין לתשובת חות יאיר [סי' קנב] שהביא שנשאל היאך מצינו לפעמים קנטורים וזלזלים בש"ס, כעין לשון זו: "יארוד נאלא". וכתב בזה דבר נחמד. עיי"ש באורך.